

Romantismus v hudbě

- stává se označením lit.hnutí v Německu (asi 1800-1830)
- v hudbě (od 1810) spíše než epochu označuje nejprve užité podstatné stylové rysy, později v návaznosti na klasicismus zahrnuje sumárně celé 19.stol. od Schuberta po R.Strausse
- epocha evr. umění z doby nástupu buržoazní spol. (19.stol.)

Historicko-kulturní situace:

- po období restaurace 1814-15 následovaly revoluce 1830 a 1848 - dosaženo demokratizace hospodářsky a sociálně - doba industrializace, strojů a železnic, doba vzniku lidových mas a nárůstu bída, izolace a ztracenosti jedince v masové společnosti, kt. se stává anonymní
- umění a hudba neseny vzdělaným měšťanstvem s velice rozličnými nároky: vedle výsostně uměleckých děl vzniká hudební kýč
- hudba - samozřejmá součást měšť.vzdělání, nástroje (zjm.klavír) k vybavení měšť.domácnosti
- demokratizace hudby: skladatelé jako svobod.občané často uplatňují ve své tvorbě ideály své spol. a národa
- technické myšlení se odráží ve vzrůstající obtížnosti nástrojové techniky (Paganini, Liszt) až povrchní virtuozitě
- hudebník se stává svobodným občanem, nezávislým na feudálním pánovi, tvorbu uplatňuje prostřednictvím tržních vztahů
- organizátorem jeho styku s posluchačstvem - impresárió (div. či konc.podnikatel, v jehož zájmu je, aby produkce, přístupná za vstupné, vynášela)
- hudba se stěhuje do (často nových) velkých koncertních sálů a divadel - odlišné akustické prostředí - zvukové vybavení nástrojů (znělejší klavír definitivně vytlačuje cembalo) a obsazení kolektivních těles (početnější a mohutnější rom.orchestr)
- reprodukční metody a konzum umožňují takové rozšíření nástrojů (klavír) jako nikdy předtím
- upevňování vztahů mezi hud.tvorbou a ostatními uměl.obory i mimouměl.skutečností
- formuje se programní hudba - vytváří si zvl.nové útvary symf.básně a programního instr.cyklu, sílí vztahy mezi hudbou a literaturou a divadlem
- nový silný rozmach vokální hudby a opery
- v souvislosti se zformováním národů a vyhraněním programu národní svébytnosti a samostatnosti se podstatně nár.individualizuje hudební vyjadřování u mistrů různých evropských zemí - východiskem melodické, rytmické a popř. i harmonické prvky, typické pro lidovou hudbu jednotlivých národů
- rychle vzrůstající možnosti komunikace se vzdálenějšími částmi světa = vzájemné přibližování dotud odlehlých hud.kultur; evropská hudba proniká do vzdálených teritorií a sama přijímá podněty z jejich hud.představivosti (např. u A.P.Borodina, N.A.Rimského-Korsakova aj.)
- rom.epocha v hudbě období vypjaté výrazovosti
- v souvislosti s důrazem kladeným na mimohud.souvislosti a programové působení hudby dochází ke komplikování a transformacím klasických forem
- někt.nové formovací postupy, např. idée fixe = (dosl.pevná, stálá myšlenka), téma charakterizující obvykle hl.hrdinu a hudebně proměňované podle dějových či psychologických souvislostí

Raný romantismus:

- nejprve téměř výlučně německou záležitostí ovlivněnou něm.lit.romantismem
- první významná něm.rom.opera - Weberův Čarostřelec (úspěch díky postavám z lid.prstředí, blízkosti k barvitě lesní přírodě, lid.pověrám a víře v zázraky); Schubertovy písně vyjadřují ducha doby stejně dokonale jako instr.hudba (zjm. po r.1822)

Vrcholný romantismus:

- po červencové revoluci 1830 se rom.stává celoevropským hnutím; centrem Paříž (místo Vídně)
- Berlioz: Fantastická symfonie (1830); Paganini, Liszt, Chopin, Schumann, Mendelssohn, Wagner (romantická opera), Meyerbeer, Verdi.

Pozdní romantismus (1850-90):

- po smrti Mendelssohna (1847), Chopina (1849) a Schumanna (1856) začíná nová epocha, určená Lisztovými symfonickými básněmi (od r.1848), Wagnerovými hud. dramaty a Verdiho operami zralého období mladší generace: Franck, Bruckner, Brahms aj.
- *formální a výrazová estetika, cecilianismus (=reform.hnutí v katol.chrám.hudbě; ideál chrám.hudby v gregoriánském chorálu a polyfonii a cappella palestrinovského typu), historismus a národní barvy*

Romantismus v hudbě

- stává se označením lit.hnutí v Německu (asi 1800-1830)
- v hudbě (od 1810) spíše než epochu označuje nejprve užité podstatné stylové rysy, později v návaznosti na klasicismus zahrnuje sumárně celé 19.stol. od Schuberta po R.Strausse
- epocha evr. umění z doby nástupu buržoazní spol. (19.stol.)

Historicko-kulturní situace:

- po období restaurace 1814-15 následovaly revoluce 1830 a 1848 - dosaženo demokratizace hospodářsky a sociálně - doba industrializace, strojů a železnic, doba vzniku lidových mas a nárůstu bída, izolace a ztracenosti jedince v masové společnosti, kt. se stává anonymní
- umění a hudba neseny vzdělaným měšťanstvem s velice rozličnými nároky: vedle výsostně uměleckých děl vzniká hudební kýč
- hudba - samozřejmá součást měšť.vzdělání, nástroje (zjm.klavír) k vybavení měšť.domácnosti
- demokratizace hudby: skladatelé jako svobod.občané často uplatňují ve své tvorbě ideály své spol. a národa
- technické myšlení se odráží ve vzrůstající obtížnosti nástrojové techniky (Paganini, Liszt) až povrchní virtuozitě
- hudebník se stává svobodným občanem, nezávislým na feudálním pánovi, tvorbu uplatňuje prostřednictvím tržních vztahů
- organizátorem jeho styku s posluchačstvem - impresárió (div. či konc.podnikatel, v jehož zájmu je, aby produkce, přístupná za vstupné, vynášela)
- hudba se stěhuje do (často nových) velkých koncertních sálů a divadel - odlišné akustické prostředí - zvukové vybavení nástrojů (znělejší klavír definitivně vytlačuje cembalo) a obsazení kolektivních těles (početnější a mohutnější rom.orchestr)
- reprodukční metody a konzum umožňují takové rozšíření nástrojů (klavír) jako nikdy předtím
- upevňování vztahů mezi hud.tvorbou a ostatními uměl.obory i mimouměl.skutečností
- formuje se programní hudba - vytváří si zvl.nové útvary symf.básně a programního instr.cyklu, sílí vztahy mezi hudbou a literaturou a divadlem
- nový silný rozmach vokální hudby a opery
- v souvislosti se zformováním národů a vyhraněním programu národní svébytnosti a samostatnosti se podstatně nár.individualizuje hudební vyjadřování u mistrů různých evropských zemí - východiskem melodické, rytmické a popř. i harmonické prvky, typické pro lidovou hudbu jednotlivých národů
- rychle vzrůstající možnosti komunikace se vzdálenějšími částmi světa = vzájemné přibližování dotud odlehlých hud.kultur; evropská hudba proniká do vzdálených teritorií a sama přijímá podněty z jejich hud.představivosti (např. u A.P.Borodina, N.A.Rimského-Korsakova aj.)
- rom.epocha v hudbě období vypjaté výrazovosti
- v souvislosti s důrazem kladeným na mimohud.souvislosti a programové působení hudby dochází ke komplikování a transformacím klasických forem
- někt.nové formovací postupy, např. idée fixe = (dosl.pevná, stálá myšlenka), téma charakterizující obvykle hl.hrdinu a hudebně proměňované podle dějových či psychologických souvislostí

Raný romantismus:

- nejprve téměř výlučně německou záležitostí ovlivněnou něm.lit.romantismem
- první významná něm.rom.opera - Weberův Čarostřelec (úspěch díky postavám z lid.prstředí, blízkosti k barvitě lesní přírodě, lid.pověrám a víře v zázraky); Schubertovy písně vyjadřují ducha doby stejně dokonale jako instr.hudba (zjm. po r.1822)

Vrcholný romantismus:

- po červencové revoluci 1830 se rom.stává celoevropským hnutím; centrem Paříž (místo Vídně)
- Berlioz: Fantastická symfonie (1830); Paganini, Liszt, Chopin, Schumann, Mendelssohn, Wagner (romantická opera), Meyerbeer, Verdi.

Pozdní romantismus (1850-90):

- po smrti Mendelssohna (1847), Chopina (1849) a Schumanna (1856) začíná nová epocha, určená Lisztovými symfonickými básněmi (od r.1848), Wagnerovými hud. dramaty a Verdiho operami zralého období mladší generace: Franck, Bruckner, Brahms aj.
- *formální a výrazová estetika, cecilianismus (=reform.hnutí v katol.chrám.hudbě; ideál chrám.hudby v gregoriánském chorálu a polyfonii a cappella palestrinovského typu), historismus a národní barvy*